

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Žurnalistická tvorba a masová komunikace – 5HP410

Průvodce studiem

Typ předmětu: povinný

Rozsah studijního předmětu: 4 hod. za týden

6 ECTS kreditů

Způsob zakončení: zkouška

Další požadavky na studenta: Průběžné tematické úkoly a individuální práce, absolvování závěrečného testu

Stručná anotace předmětu:

Cílem kurzu je poskytnout souhrnnou formou podstatné informace ze základů teorie i praxe médií a žurnalistiky, informace o vztahu médií a společnosti v minulosti i současnosti, základní fakta o vývoji vlastnických struktur na poli médií, zejména s ohledem na vliv vlastnických struktur na mediální obsahy, vliv komerční a politické komunikace a marketingu na mediální obsahy, zejména se zaměřením na mediální kampaně, jejich metodiku, podoby a měření efektivity. S tím souvisí výklad o základech mediální legislativy a souvisejících právních a etických témat. V oblasti teoretické se kurs zaměřuje na oblast sociologie žurnalistiky – Lasswellův přenosový informační model, role zájmů v průběhu informačního přenosu a mediální komunikace, podoby a typy účinků vyvolaných mediální komunikací, paradigmatata, podle nichž hrají média ve společnosti svou nezastupitelnou roli, typy mediálních institucí se zvláštním zřetelem na veřejnoprávní, a to v rozsahu od stručného průvodce jejich vývojem až po současnou podobu. V praktické části kurzu se studenti seznámí s novinářskými žánry, základy heuristiky, využití žánrů v různých typech médií, včetně etických souvislostí žurnalistické práce a

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

profese, etickými kodexy, pojmy bulvarizace médií a médiokracie atd. Zvláštní pozornost je věnována také nejmodernějším trendům audiovizuální komunikace, novým prvkům práce s televizním obrazem a novou rolí televizního redaktora.

Po úspěšném absolvování budou studenti schopni:

- Orientovat se v základech sociologie žurnalistiky, v otázkách společenského postavení a funkce médií a různých typech mediálního působení na společnost v minulosti i současnosti, zejména s ohledem na současnou digitální mediální epochu, proměnu priorit na mapě médií v neprospěch médií tradičních (zejména tisku), naopak ve prospěch dynamicky se rozvíjející sféry internetových médií, na pozadí proměn, vývoje a diverzifikace programové nabídky i společenského postavení televize jako dominantního média.
- Znat souvislosti mezi vlastnictvím mediálních institucí a informačním a názorovým obsahem médií, včetně vlivů ze strany ekonomických a politických zájmů, orientovat se ve vztazích mezi politickou a mediální sférou a jejími věcnými, profesními i etickými riziky a dopady.
- Definovat výhody i nevýhody veřejnoprávních médií v minulosti i současnosti, srovnat a posoudit různé mediální regulační systémy a rámce v zemích EU a u nás, a na jejich pozadí umět zhodnotit smysl a význam duálního systému elektronických (vysílacích) médií
- V praxi využívat základní zpravodajské a publicistické žánry, a to v celé šíři typů médií – od tiskových přes rozhlasové, audiovizuální po internetové, znát základy editoringu v tisku a programové skladby v elektronických

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

médiích, a osvojit si základy tvorby vizuální i obsahové stránky v oblasti internetového média.

- Orientovat se v právních a etických souvislostech a kontextech žurnalistické práce a profese, znát mediální etické kodexy české i mezinárodní, orientovat se v základním rámci právní ochrany osobnosti, ochrany novinářského zdroje, využití sledovací techniky v žurnalistické práci a dalších obecně právních kontextech mediální a žurnalistické praxe.

Obsah předmětu:

1. Úvod do teorie masové komunikace. Úvod do teorie médií. Základní pojmy. Mediální instituce a jejich postavení vůči společnosti, novinářům a publiku, historické, ekonomické, sociologické a kulturní pohledy na postavení médií ve společnosti
2. Přenosový informační model Harolda Laswella a jeho průmět do společenského toku informací od producentů přes média k příjemci, význam a podoby zájmu producenta a druhy a typy účinků mediálního působení na příjemce.
3. Základy sociologie médií – dominantní a alternativní (konkurenční) paradigma, v konotaci na demokratické uspořádání a procedury v moderní společnosti. Které struktury společnosti se významně realizují v jednom či druhém paradigmatu a jaké jsou jejich výhody a rizika.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

4. Mediální publikum v historické i současné optice, a to od antiky po dnešek. Vývoj publika a jeho funkcí, masové publikum, interaktivní publikum. Pojmy Veřejnost, masa, masová kultura. Trendy v rozvoji mediálních publik – diverzifikace, specializace, politizace, občanská a participativní žurnalistika.
5. Funkce médií a žurnalistiky ve společnosti. Moc a vliv médií, pojem médiokracie. Lobbying, nátlak a korupce v médiích. Novinářská etika. Etické kodexy v českém i mezinárodním kontextu. Jak se mění role novináře v souvislosti s proměnami jednak technologickými, jednak společenskými, ekonomickými a politickými.
6. Současný mediální trh a struktura médií v ČR, stručná historie a vývoj zejména po roce 1989. Základy mediální legislativy, vznik duálního systému elektronických médií, vznik veřejnoprávního statutu v oblasti rozhlasového a televizního vysílání, regulace jako systémový prvek ve všech typech tradičních médií a jeho podoby a formy.
7. Základy redakční práce – Novinářská heuristika – zdrojování a ověřování zpráv, rešerše atd, editing, redakční struktury, pracovní pozice a náplně činnosti, hierarchie, rozhodovací procesy. Ochrana zdroje, užívání sledovací techniky pohledem zákona i novinářské etiky.
8. Zpravodajství a názorová publicistika. Zpravodajské žánry: Zpráva, rozšířená zpráva, složená zpráva, zpravodajský rozhovor a zpravodajská reportáž. Co je pro jednotlivé žánry typické, v jakých případech, situacích a typech médií se využívají a jakým způsobem.
9. Publicistické žánry: Reportáž, publicistické interview, poznámka, glosa, fejeton, medailon, portrét, črta, esej. Komentující a hodnotící žánry: analýza,

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

komentář, recenze a kritika. Co je pro jednotlivé žánry typické, v jakých případech, situacích a typech médií se využívají a jakým způsobem.

10. Základní principy audiovizuální žurnalistiky – faktuální a fikční televize a žánry. Co je charakteristické pro faktuální (zpravodajské a publicistické) žánry a čím se liší od fikčních (narativních) žánrů. Jak a proč se obě formy televizní tvorby prolínají, jak se ovlivňují a s jakým dopadem na diváka. Proč vstupují fikční (hrané) prvky do faktuální (informační, dokumentační) tvorby a jaký se tím sleduje cíl.

11. Moderní výrazové prostředky televizní žurnalistiky - proměny obrazové řeči televize, proměny obsahu i formy komunikovaných obsahů v televizi, soudobé trendy – zrychlování, zjednodušování, trivializace, banalizace, výběrovost informací – jako možné cesty k manipulaci příjemcem – divákem, veřejností.

12. Vedení mediálního dialogu v různých typech médií – rozhovor, polemika, debata, beseda, talk show jako rozmanité formáty televizních dialogů, jejich cílenost a spjatost s komunikačním záměrem i kontextem, dialogizace televizní komunikace ve zpravodajství i publicistice, přednosti i rizika resp. chyby dialogických žánrů, jakými vlastnostmi musí disponovat televizní novinář pro jednotlivé typy dialogických žánrů, příklady vydařených i nevydařených televizních dialogických pořadů a osobností

13. Spektakularizace jako moderní fenomén mediální praxe – „zdivadelňování“ komunikace v mediálním, politickém i celospolečenském kontextu, individualizace sebe prezentace, hraní rolí, performativita veřejné a mediální komunikace, technologické i psychosociální determinanty tohoto fenoménu v rámci celosvětového trendu globalizace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Rozsah a obsahové zaměření individuálních prací studentů:

Seminární povinnosti (podmínkou pro připuštění ke zkoušce):

1. Rešerše vybraného knižního titulu z žurnalistické sféry (vynikajících světových autorů reportáží, rozhovorů atd.) v rozsahu 7-10 slidů, prezentace v semináři (typově z okruhu autorů jako Michael Lewis, Oriana Falacci, Paweł Smoleński, Mark Lane, Udo Ulfkotte, Ladislav Mňačko, Paul Polansky atd.)
2. Samostatné nebo kolektivní autorské dílo (soubor textových, zvukových a audiovizuálních příspěvků na témata související se studovaným oborem v širokém žánrovém rozptylu – zpravodajských i publicistických) – prezentace v semináři formou předvedení nově vytvořené internetové stránky obsahující podle příslušných obsahových i vizuálních pravidel soubory příspěvků jednotlivců či týmu, televizní nebo rozhlasové publicistické příspěvky s autorským komentářem a diskusí.

Studijní literatura:

Povinná:

MCQUAIL, D. Úvod do teorie masové komunikace. Praha Portál 2009, ISBN:978-80-7367-574-5

MCQUAIL, D. Žurnalistika a společnost. Praha: Karolinum 2016. ISBN:978-80-246-3093-9

MCNAIR, B. Sociologie žurnalistiky. Praha: Portál 2004. ISBN:80-7178-840-6

Doporučená:

HALLIN, D.C., MANCINI, P. Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky. Praha: Portál 2008. ISBN:978-80-7367-377-2

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MCLUHAN, M. Člověk, média a elektronická kultura. Brno Jota 2000.

ISBN:978-80-7217-128-6

MCLUHAN, M. Jak rozumět médiím. Praha: MF 2011. ISBN:978-80-204-2409-9

POSTMAN, N. Ubavit se k smrti. Praha: MF 2010. ISBN:978-80-204-2206-4

RAMONET, I.: Tyranie médií. Praha: MF 2003

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

